

Rapport om interimistiska åtgärder för den kortfristiga grossistmarknaden för gas

Beslut

1. Energimarknadsinspektionen (Ei) godkänner Swedegas AB:s (Swedegas), 556181-1034, rapport om interimistiska åtgärder.
2. Swedegas ska fram till och med 2019 skicka en rapportuppdatering till Ei varje år.

Bakgrund

Enligt kommissionens förordning (EU) nr 312/2014 av den 26 mars 2014 om fastställande av nätföreskrifter för balansering av överföringsnät för gas (balanseringsförordningen) ska de systemansvariga för överföringssystemen genomföra lämpliga interimistiska åtgärder om den kortsiktiga grossistmarknaden för gas inte är tillräckligt likvid. Den systemansvariga ska då upprätta en rapport som ska godkännas av den nationella tillsynsmyndigheten (Ei).

Ansökan

Swedegas har skickat in en rapport om interimistiska åtgärder till Ei. Enligt Swedegas saknar den svenska gasmarknaden tillräcklig likviditet och ansöker därför om att få tillämpa interimistiska åtgärder. De interimistiska åtgärderna innebär att Swedegas fortsätter med den balanseringstjänst som används idag, den så kallade veckohandeln och reglergashandeln.

I rapporten framför Swedegas att gasmarknaden i det västsvenska naturgassystemet består av ett fåtal aktörer. Det finns enbart fyra balansansvariga företag vilket är det främsta skälet till Swedegas bedömning att det i nuläget saknas förutsättning för en likvid kortfristig grossistmarknad, och därmed ett fullständigt införande av balanseringsförordningen. Även antalet transaktioner som genomförs är få; 5,4 transaktioner i snitt per månad inom veckohandeln och en transaktion i snitt per balansansvarig per månad i form av slutlig avräkning.

Swedegas anger att en möjlighet att på sikt öka likviditeten är att övergå till en så kallad shipper-modell. Detta är dock inte det första steget för att undanröja behovet av de

interimistiska åtgärderna utan en mer långsiktig lösning som bör övervägas. Swedegas uppger att ett första steg är att utveckla en balanseringsplattform, vilket också är en form av interimistisk åtgärd. Den interimistiska åtgärd som föreslås i rapporten är ett alternativ till balanseringsplattform, vilket möjliggörs av artikel 48.

I rapporten beskrivs även veckohandeln vilken bestämmer priset för slutavräkningen. Veckohandeln genomförs vid balanseringsbehov. De fyra balansansvariga som är delaktiga i grossistmarknaden har möjlighet att lämna köp- eller säljbud. Den volym som ska köpas eller säljas publiceras av Swedegas och motsvarar balanseringsbehovet. Hittills har det inte förekommit att alla fyra balansansvariga deltagit i samma veckohandel. Alla fyra är dock aktiva varav två betydligt mer aktiva och deltar i de allra flesta veckohandelstillfällen.

I en komplettering till rapporten beskriver Swedegas användningen av toleranser som används i dagens svenska gasmodell då en viss obalans vid gasdignets slut accepteras, se bilaga 3.

Toleranser är en interimistisk åtgärd som är motiverad om villkoren i artikel 50 är uppfyllda. I artikel 50 i balanseringsförordningen framgår att toleranser får användas i de fall de balansansvariga företagen inte har tillgång till:

- a) en tillräckligt likvid kortfristig grossistmarknad för gas,
- b) den gas som behövs för att möta kortfristiga fluktuationer i efterfrågan, eller
- c) tillräckliga besked om sina inmatningar och uttag.

Swedegas uppger att tillgången på gas i Danmark historiskt sett har varit god och därmed är det endast i undantagsfall de balansansvariga företagen inte har haft tillräcklig tillgång till gas. Med en ökad frekvens av mätvärdesrapportering vilket föreskrivs av artikel 35 kommer de balansansvariga företagen att få tillräckliga besked om sina inmatningar och uttag. Swedegas menar att dessa omständigheter kan innebära skärpta toleransgränser.

Skäl för beslutet

Aktuella regler

Av artikel 6.3 i balanseringsförordningen framgår att den systemansvariga för överföringssystemet ska vidta balanseringsåtgärder genom inköp och försäljning av kortfristiga standardiserade produkter på en handelsplattform och/eller användning av balanseringstjänster.

I artikel 45 i samma förordning anges att om den kortfristiga grossistmarknaden för gas inte är tillräckligt likvid ska de systemansvariga för överföringssystemen genomföra lämpliga interimistiska åtgärder som avses i artiklarna 47-50. I ett sådant fall ska den systemansvariga upprätta en rapport som ska godkännas av den nationella tillsynsmyndigheten. Vidare framgår av artikel 45.4 att det i rapporten ska förutses att

den interimistiska åtgärden avslutas senast fem år efter att balanseringsförordningen trätt ikraft.

I artikel 46 anges vad årsrapporten ska innehålla och att den systemansvariga ska upprätta årsrapporten samt att den nationella tillsynsmyndigheten ska godkänna rapporten. Innan beslutet fattas ska den nationella tillsynsmyndigheten samråda med de nationella tillsynsmyndigheterna i angränsande medlemsstater. Vidare framgår av artikel 46.3 att en rapportuppdatering ska skickas in varje år om det behövs.

I artikel 47 anges att en balanseringsplattform ska inrättas för den systemansvarigas balansering och i artikel 48 att ett alternativ till balanseringsplattform kan användas om den godkänns av den nationella tillsynsmyndigheten.

I artikel 49 anges förutsättningarna för att fastställa en interimistisk avräkningsavgift och i artikel 50 bestämmelser om tolerans.

Energimarknadsinspektionens bedömning

Om den kortfristiga grossistmarknaden för gas inte är tillräckligt likvid ska de systemansvariga för överföringssystemen genomföra lämpliga interimistiska åtgärder som avses i artiklarna 47-50 i balanseringsförordningen. Av Swedegas rapport framgår att den kortfristiga grossistmarknaden inte är tillräckligt likvid, varken med avseende på antalet aktörer eller antalet transaktioner. Ei delar den bedömningen. Med hänsyn till att marknaden saknar tillräcklig likviditet och att den balansmarknadsmodell med veckohandel och reglergashandel som används idag fungerar väl bedömer Ei att de föreslagna åtgärderna är tillräckliga i ett första skede och som en interimistisk åtgärd.

Enligt rapporten avser Swedegas att tillämpa ett alternativ till balanseringplattform under 2015. Det är den balanseringstjänst som används idag, den så kallade veckohandeln och reglergashandeln. Villkoren återfinns i det balansansvarsavtal som Swedegas tecknar med de balansansvariga företagen. Swedegas avser att i dialog med marknads aktörer utvärdera möjligheten att införa en balanseringsplattform som ett nästa steg att fullt ut införa en shipper-modell och på så sätt fullfölja balanseringsförordningen. Denna utvärdering kommer att påbörjas under 2015. Eis bedömning är att detta är tillräckligt för att främja harmoniseringen av balanseringssystemet som situationen ser ut idag med en mycket begränsad grossistmarknad och att rimliga åtgärder har vidtagits.

Då den svenska gasmarknaden enbart är integrerad med den danska gasmarknaden i form av uttag från Danmark är effekten av godkännandet av föreslagna interimistiska åtgärder liten vad det gäller marknadsintegrationen. Swedegas kommer att anpassa reglerna för nuvarande veckohandel så att handelsenheterna harmoniserar med handelsenheterna på Gaspoint Nordic. Ei har beslutat att godkänna en sådan ändring (dnr 2014-102213).

Ei bedömer att de förutsättningar som enligt balanseringsförordningen krävs för att använda toleranser är uppfyllda i tillräcklig utsträckning. Ei godkänner därför

användningen av toleranser som en interimistisk åtgärd. Då tillgången på gas för de balansansvariga företagen kan anses tillräcklig och att de balansansvarigas kännedom om in- och utmatningar kommer att öka med uppfyllandet av artikel 35 i balanseringsförordningen bedömer Ei att användningen av toleranser kommer att avvecklas.

Ei bedömer att de föreslagna interimistiska åtgärderna är icke-diskriminerande och metodiken är väl inarbetad och har fungerat under många år. Konkurrenssituationen är begränsad och anses inte kunna bli mer effektiv under 2015. Ei har genomfört samråd med den danska tillsynsmyndigheten Energitilsynet. Energitilsynet framför att de inte har några synpunkter på beslutet och att de önskar en fortsatt dialog om utvecklingen på den svenska naturgasmarknaden.

Mot bakgrund av ovanstående godkänner Ei Swedegas rapport om interimistiska åtgärder. Ei beslutar också att Swedegas ska skicka in en rapportuppdatering till Ei varje år fram till och med 2019.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit ställföreträdande generaldirektören Tony Rosten, chefsjuristen Göran Morén, chefsekonomen Therése Hindman Persson och analytikern Elin Broström, föredragande.

Anne Vadasz Nilsson

Elin Broström

Bilagor

1. Ansökan från Swedegas
2. Rapport från Swedegas
3. Komplettering till rapport från Swedegas
4. Samråd med Energitilsynet